

Васецький Олександр Юрійович

здобувач вищої освіти

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Смесова Вікторія Леонідівна

к.е.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОКТРИНИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Міжнародне приватне право (МПрП) як галузь права, що також отримала назву галузі «конфлікту законів», врегульовує відносини, які стосуються міжнародних договорів, звичаїв, юридичних фактів, які виникають на основі взаємодій із суб'єктами інших країн або які ускладнені «іноземним елементом». МПрП за допомогою колізійних норм визначає, правова система якої країни буде застосовуватися до врегулювання тих чи інших суспільних відносин.

Предметом МПрП виступають приватно-правові спори, які включають не тільки спори в сфері особистих майнових та немайнових відносин, що відносяться до предмету цивільного права (власності, інтелектуальної власності, зобов'язальні права, у т. ч. деліктні і спадкові), але також і відносини, врегульовані нормами господарського (комерційного), сімейного, трудового і процесуального права в їх приватно-правовому аспекті [3, 11].

Першоджерелами міжнародного приватного права є міжнародні нормативно-правові акти та національні закони. Крім того, МПрП також втілюється в міжнародних договорах і конвенціях, типових законах, юридичних посібниках тощо.

Поняття «міжнародне приватне право» походить від цивільно-правового розмежування приватного і публічного права, згідно з яким приватне право стосується правових відносин між фізичними особами, юридичними особами (підприємствами, установами, закладами) і навіть державою у відносинах з окремими особами та корпораціями, тоді як публічне право стосується відносин тільки між державами, базою для яких є ратифіковані міжнародні конвенції, норми та статuti.

У ч.1 ст.8 в Законі України «Про міжнародне приватне право» визначено, що суд або інший орган встановлює зміст його норм згідно з їх офіційним тлумаченням, практикою застосування і доктриною у відповідній іноземній державі. Згідно ч. 2 даного Закону суд чи інший орган може звернутися в установленому законом порядку до Міністерства юстиції України, інших компетентних органів та установ в Україні (за кордоном) або залучити експертів з метою встановлення змісту норм права іноземної держави [1].

Одночасно з цим має місце така проблема як відсутність детального процесуального врегулювання застосування судами даної норми, неправильне розуміння змісту даної норми Закону, що, як наслідок – призводить до виникнення підстав для подачі апеляційної і касаційної скарг у зв'язку з порушенням прав та інтересів учасників відносин в сфері МПрП. Тобто, якщо

держава закріплює певні норми і правила, одночасно необхідно розробляти і механізм застосування даних норм для суспільних відносин, залучати іноземних експертів для аналізу новацій в сфері МПрП, забезпечити підвищення кваліфікації правників та суддів, які працюють у даній сфері, для прийняття ними правомірних рішень.

Відповідно до цивілістичної концепції для всіх чи окремих груп держав не існує єдиної системи МПрП. У всіх варіантах національно-правової концепції МПрП закладено певні спільні аргументи, які одночасно з цим мають і свої особливості. На перший план поставлено тезу про те, що МПрП регулює особливу групу цивільно-правових відносин між фізичними та юридичними особами, які перебувають під верховенством держави та, відповідно, під дією її внутрішнього права. Крім того, багато з «цивілістів» вважають, що правовідносини МПрП регулюються виключно нормами внутрішнього права, серед яких окрему групу становлять трансформовані у внутрішнє право норми міжнародних договорів та звичаїв або санкціоновані державою «преднорми» міжнародних договорів [2, с. 41].

Вважаємо що, для того, щоб розв'язати дискусійні питання відносно нормативної та суспільної необхідності, а також зав'язків МПрП з іншими галузями права, його варто розглядати крізь призму «правової важливості».

Міжнародне приватне право є ланкою між національним і міжнародним законодавством, способом захисту прав та свобод осіб, які знаходяться за територією держави громадянства або навпаки. Безперечно, кодифікація в єдиний нормативно-правовий акт норм МПрП була досить вдалою, але питання процесуального характеру залишилися не врегульованими. Отже, закон був закріплений, однак норми і правила поведінки так і не застосовуються належним чином суб'єктами.

МПрП є невід'ємною частиною правової системи кожної держави. Наслідком сучасної інтернаціоналізації та інтеграції є формування суперечностей між внутрішніми та міжнародними нормами, методами і засобами їх регулювання в державі. Саме тому доктрина міжнародних приватно-правових відносин знаходиться на стадії розвитку та вимагає удосконалення, враховуючи сучасні тенденції розвитку суспільних відносин.

Отже, зважаючи на поглиблення міжнародного характеру суспільних відносин, розширення застосування світової практики у правовій системі України, посилення глобалізаційних процесів, є необхідним удосконалення національної законодавчої бази в сфері міжнародно-правових відносин. Для вирішення питань колізій доцільним є також підвищення рівня захисту прав та інтересів власності суб'єктів міжнародних приватних відносин, покращення та певним чином змінення процедури набуття права власності, реалізації своїх прав та обов'язків суб'єктами, а також зміцнення зв'язків з іноземними державами.

Бібліографічні посилання:

1. Закон України «Про міжнародне приватне право» / Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст.422; Редакція від 20.10.2019.
2. Довгерт А.С. Міжнародне приватне право. Загальна частина : [підручник] / А.С. Довгерт, В.І. Кисіль. – К. : Правова єдність, 2012. – 41 с.
3. Мироненко І.В. Міжнародне приватне право: навчальний посібник / І.В. Мироненко. – К.: Алерта, 2012. – 272 с.